МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ім. В. Г. КОРОЛЕНКА

ХРОНІКА ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ ім. В. Г. Короленка

Інформаційний бюлетень
2009 р. Вип. 1 (41)

Харків 2009

ББК 4734 (4Укр) 751.152я5
УДК 020
Х94

Хроніка Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка [Текст] : інформ. бюл. 2009. Вип. 1 (41) / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [уклад. : О. П. Куніч, А. М. Перепеча]. – Х., 2009. – 32 с.

Видання висвітлює події, що відбулися у ХДНБ ім. В. Г. Короленка протягом січня-березня 2009 року.

Укладачі: Олена Петрівна Куніч,
Алла Михайлівна Перепеча

ПЕРЕДМОВА

Бюлетень висвітлює основні події, що відбулися в інформаційній, науковій, культурно-просвітницькій та інших сферах діяльності ХДНБ ім. В. Г. Короленка в січні–березні 2009 року. Подано відомості про видання бібліотеки, публікації працівників у збірках, періодичних виданнях тощо.

Укладачі висловлюють подяку працівникам структурних підрозділів бібліотеки за сприяння у підготовці бюлетеня.

Запитання та пропозиції стосовно видання просимо надсилати на адресу:

61003, Харків, ДСП, пров. Короленка, 18
ХДНБ ім. В. Г. Короленка, науково-методичний відділ.

Тел.: (057) 731-32-27
Факс: (057)731-11-01
E-mail: nmo @ korolenko. org. ua.

Оперативну інформацію про поточні чи майбутні події у діяльності бібліотеки можна отримати на Web-сайті ХДНБ ім. В. Г. Короленка за адресою: http: //korolenko. kharkov. com.

1 ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ім. В. Г. КОРОЛЕНКА: ПОДІЇ, ФАКТИ, КОМЕНТАРІ (січень-березень)

СІЧЕНЬ

3 січня. У читальному залі відділу "Україніка" відкрилася виставка ***«Новий рік в українських обрядах і звичаях»***. Представлені видання розкривали світогляд, побут, духовні й матеріальні цінності українців, нерозривний зв'язок народної творчості зі звичаями народу.

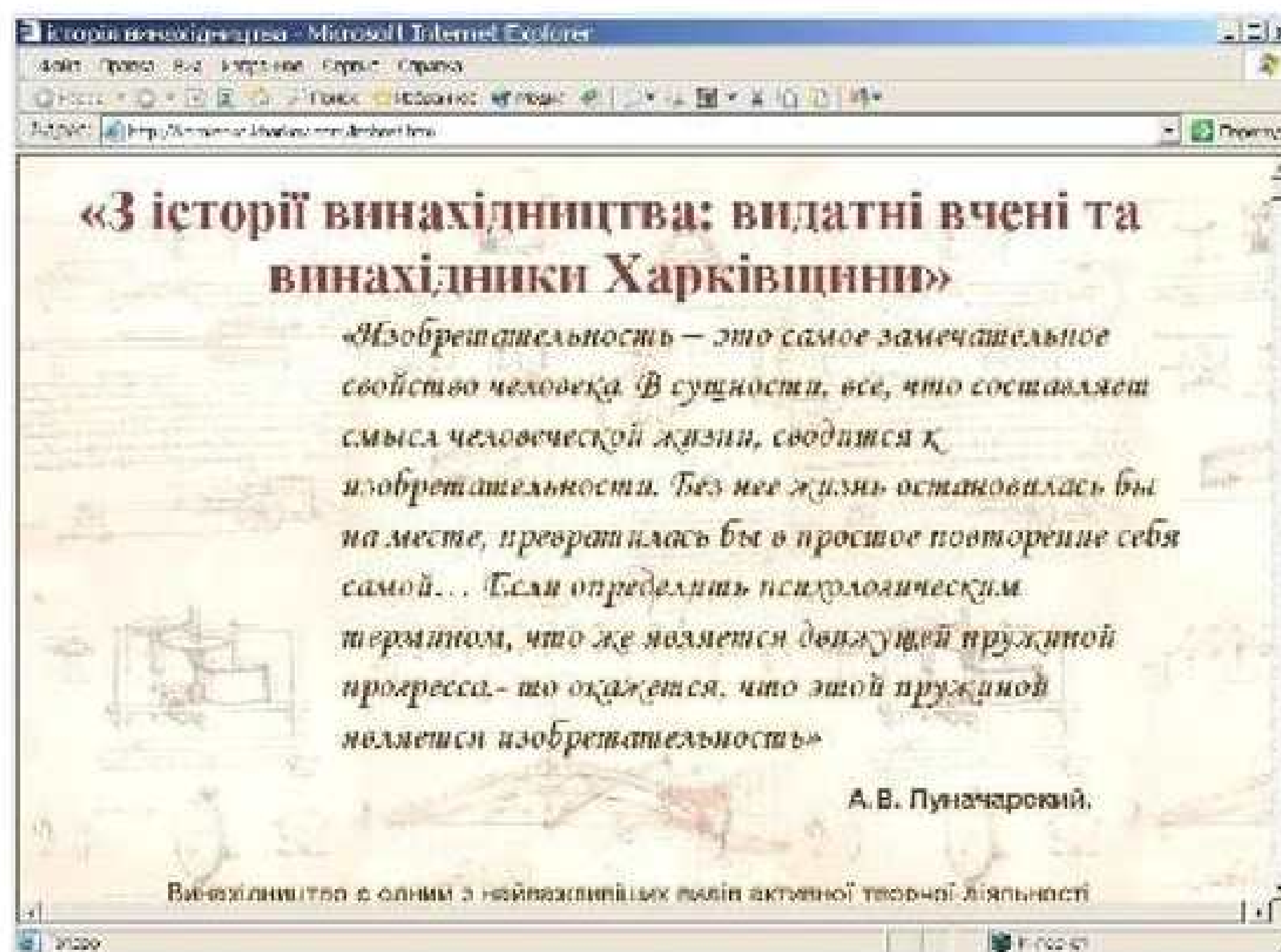
12 січня. У читальному залі відділу "Україніка" організована виставка ***«Удари молота і серця»***, присвячена 115-річчю від дня народження В. М. Еллана-Блакитного (1894–1925) – письменника, журналіста і громадського діяча. На виставці були представлені ліричні, сатиричні та інші твори письменника, спогади про нього, дослідження життя і творчості.

14 січня. На замовлення фахівців Науково-дослідного та проектного інституту транспорту газу працівники відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів провели день інформації на тему ***"Методи вимірювання тиску та об'єму газу"***.

16 січня. Фахівці відділу "Україніка" Т. О. Сосновська і В. О. Ярошик взяли участь у презентації в Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна науково-публіцистичного видання «Афанасій Федорович Луньов: статті, спогади, документи, матеріали». Примірник книги організатори заходу подарували ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

• На сайті бібліотеки розміщена віртуальна виставка ***«З історії винахідництва: видатні вчені та винахідники Харківщини»***, підготовлена співробітниками відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів. Вона знайомить з творчою спадщиною, науковими і технічними досягненнями всесвітньо відомих

вчених та винахідників в галузі теоретичної та ядерної фізики, математики, хімії, біології, авіації та космонавтики, рослинництва, доля яких пов'язана з Харковом.



21 січня. В інформаційно-бібліографічному відділі відкрилася книжкова виставка ***"Медицина від А до Я".*** Були представлені законодавчі акти з охорони здоров'я, а також енциклопедії, довідники, в яких відвідувачі мали змогу отримати відповіді на широкий спектр питань: як протистояти захворюванням, як робити масаж, приймати ліки тощо.

23 січня. У відділі "Україніка" відбувся вечір, присвячений 90-річчю від дня народження засновника Пархомівського історико-художнього музею, видатного вчителя й просвітителя А. Ф. Луньова (1919–2004). Про складний життєвий і творчий шлях цього непересічного діяча розповіла його колишня учениця О. Г. Павлова, громадський директор музею, доцент історичного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Учасники заходу переглянули фільм, підготовлений до цієї дати, і поділилися спогадами про А. Ф. Луньова. Органічним доповненням до вечора стали пісні у виконанні бандуристки А. Безстриченко і вірші відомої поетеси І. Д. Мироненко, прочитані авторкою.

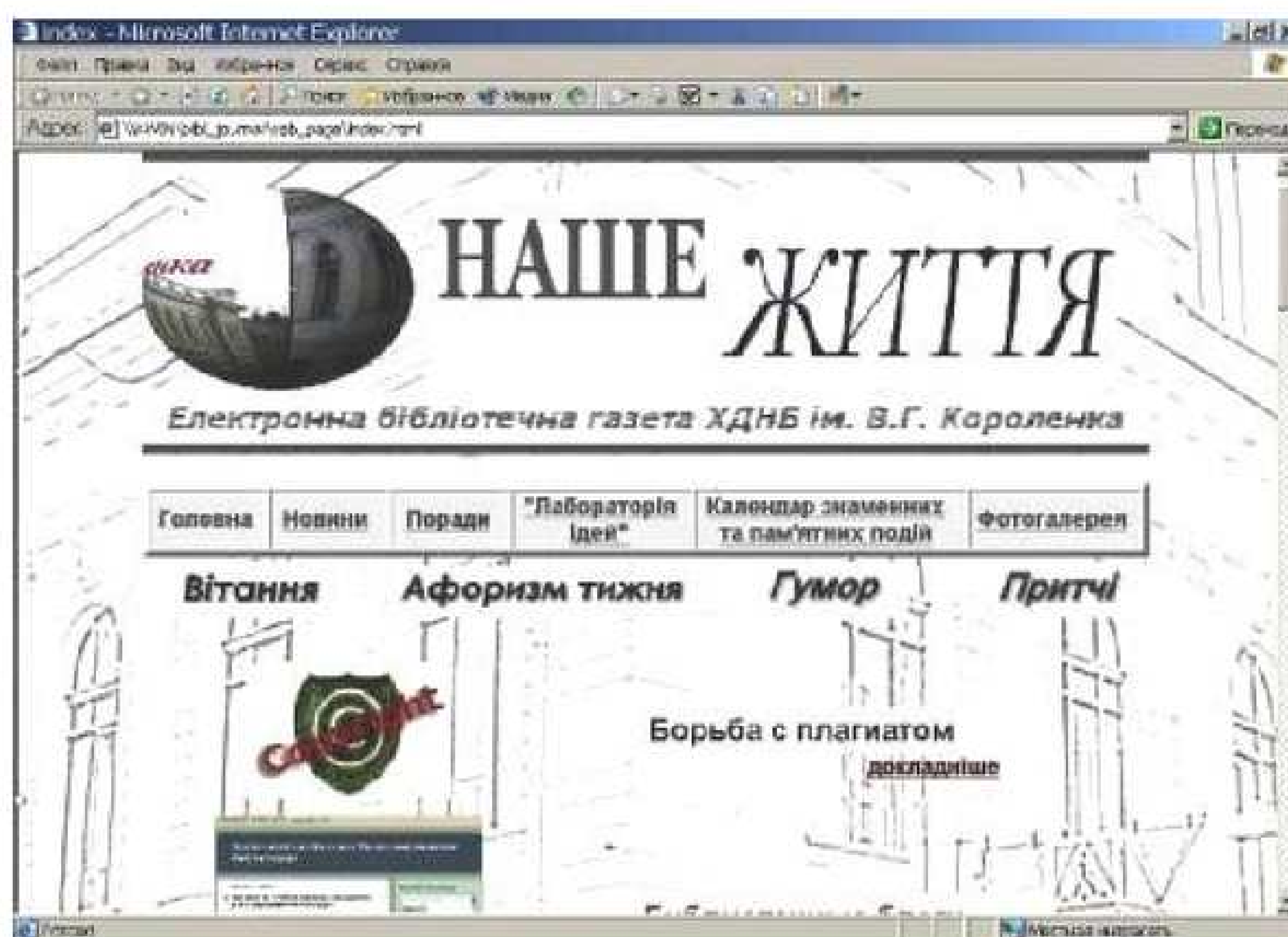
25 січня. У читальному залі відділу літератури іноземними мовами відкрилася тематична виставка ***„Співець народу та свободи"*** до 250-річчя з дня народження видатного шотландського поета Р. Бернса.

27 січня. У межах заходів з розвитку інформаційної культури користувачів працівники відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів провели заняття для студентів Харківського торговельно-економічного університету з методики проведення патентного пошуку. З метою закріплення набутих знань студентам була надана можливість самостійно здійснити пошук патентних документів за бібліографічними даними.

29 січня. Відбувся день патентознавця. В межах реалізації проекту "Взаємодія" було презентовано договір про інформаційне співробітництво відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів з ХМАПО та ІПМАШ НАН України. Обговорювалася інформація патентного повіреного щодо захисту прав інтелектуальної власності та Інтернет. Традиційно був представлений огляд нових джерел інформації, що надійшли до відділу.

* * *

З січня 2009 року в локальній електронній мережі бібліотеки експонується електронна газета ***"Наше життя"*** (редактор А. В. Підгайна, головний бібліотекар науково-методичного відділу). Інформація подається за розділами: "Календар знаменних та пам'ятних подій", "Вітання", "Поради", "Гумор", "Фотогалерея", "Вернісаж", "Нові надходження в читальний зал бібліотекознавства" тощо.



ЛЮТИЙ

1 лютого. У читальному залі відділу “Україніка” відкрилася виставка ***«Дослідниця української історії»***, підготовлена до 125-річчя від дня народження Н. Д. Полонської-Василенко (1884–1973), однієї з провідних представниць державницької школи в українській історіографії. Відвідувачі мали змогу ознайомитися з науковими працями Н. Д. Полонської-Василенко, дослідженнями її творчості.

6 лютого. У читальному залі бібліотекознавства відбулося засідання секції науково-методичної роботи Харківського бібліотечного товариства. Відкрила нараду директор В. Д. Ракитянська, проводила О. П. Куніч, голова секції, завідувачка науково-методичного відділу ХДНБ ім. В. Г. Короленка. У засіданні взяли участь керівники методичних відділів бібліотек різних систем та відомств, а також працівники ХДНБ ім. В. Г. Короленка: заст. директора з наукової роботи В. В. Мірошникова, фахівці науково-методичного відділу та науково-дослідного відділу бібліотекознавства і бібліографознавства. Йшлося про основні підсумки методичної роботи за 2008 рік бібліотек – головних методичних центрів, завдання поточного року, співпрацю у науковій роботі. Обговорено ***“Зведений план науково-методичної та науково-дослідної діяльності бібліотек – головних методичних центрів та***

громадських бібліотечних об'єднань Харкова на 2009 рік", який представила О. П. Куніч. Відзначалося, що на відміну від попередніх років, зведений план відображає також і науково-дослідну роботу бібліотек. Завідувачка науково-дослідного відділу бібліотекознавства і бібліографознавства Н. І. Капустіна виступила з повідомленням про регіональні дослідницькі проекти, ініційовані ХДНБ ім. В. Г. Короленка, і запросила бібліотекарів до співпраці в їх реалізації. Учасники наради ознайомилися з виставкою ***"Науково-інформаційний потенціал бібліотек м. Харкова"***, на якій експонувалися публікації 2008 року.

• Працівники відділу "Україніка" організували чергові краєзнавчі читання. Повідомлення на тему «Життя та смерть Матвія Довгополюка (1893–1944), директора Охтирської дитячої колонії» підготував член клубу «Краєзнавець», доктор фіз.-мат. наук Ю. М. Ранюк. Із зацікавленням краєзнавці заслухали також спогади молодшої доньки М. Л. Довгополюка, харків'янки Л. М. Топоркової.

• Працівниками соціокультурного центру організована трибуна вченого ***«До проблеми підвищення якості овочевих культур»*** за участю Г. А. Посилаєвої, канд. с/г наук. Учасники заходу мали змогу отримати кваліфіковану консультацію з проблем якісного вирощування городніх культур, придбати сортове насіння тощо.



10 лютого. У читальному залі соціокультурного центру відбулося засідання Пушкінського клубу ***«Поэт… и вся история России»***, присвячене Дню пам’яті О. С. Пушкіна. Участь узяли поети, музиканти, дослідники творчості поета.



11 лютого. Відбулися літературні читання ***«Живу і мислю думою одною…»***, присвячені 175-річчю Марка Вовчка. Учасниками були викладачі і студенти ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, члени літературної студії, яка працює вже декілька років на базі соціокультурного центру.



12 лютого. У читальному залі відділу літератури іноземними мовами до 200-річчя з дня народження англійського природознавця

Ч. Дарвіна розгорнуто тематичну виставку ***„A revolution in biological science”***.

20 лютого. Відбулися чергові краєзнавчі читання, присвячені 200-річчю від дня народження видатного російського письменника М. В. Гоголя. Головний бібліотекар відділу “Україніка” О. М. Дмитрієва представила розроблений бібліотекою віртуальний проект «Микола Васильович Гоголь і Харківщина» і розповіла про зв’язки письменника з нашим краєм. Видавець Л. І. Мачулін і краєзнавець Р. К. Рибальченко презентували підготовлену до друку книгу останнього «В садах Гоголя».

• Організована творча зустріч з відомою російською поетесою та письменницею Ларисою Васильєвою, авторкою популярних історичних романів «Жены русской короны», «Кремлевские жены», багатьох поетичних творів.



23 лютого. Відомі митці з Польщі Малгожата та Єжі Карнасевич подарували бібліотеці авторські фотоальбоми:

Małgorzata i Jerzy Karnasiewicz. Pejzaż osobisty. – Kraków. – 2004.

Jerzy Aleksander Karnasiewicz. Nowa Huta. Okruchy życia i meandry historii. – Kraków. – 2003.

Małgorzata i Jerzy Karnasiewicz. Polska i polacy na przełomie wieków. – Kraków. – 2008.

Досконала техніка фотографії, вишуканий смак авторів нададуть естетичної насолоди нашим читачам.

• У Німецькому читальному залі з нагоди 110-річчя від дня народження Еріха Кестнера відкрилася тематична виставка ***"Erich Kästner für Gross und Klein"*** (Еріх Кестнер для дорослих та дітей).

26-27 лютого. Працівники бібліотеки брали участь у міжнародній науково-практичній конференції ***"Соціальні комунікації в стратегіях формування суспільства знань".*** Вона була організована Харківською державною академією культури і присвячувалася 80-річчю її діяльності.

Директор бібліотеки В. Д. Ракитянська привітала працівників академії з нагоди знаменної події, наголосила на розвитку наукової співпраці, підготовки кадрів для бібліотечної галузі тощо. Співробітники бібліотеки виступили з доповідями та повідомленнями: "Державна експертиза культурних цінностей у системі державоформуючих комунікаційних процесів" (І. Я. Лосієвський – науково-дослідний відділ книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів); "Документні ресурси ХДНБ ім. В. Г. Короленка з питань бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства: за результатами наукових розвідок (А. М. Перепеча, Л. В. Глазунова – науково-методичний відділ); "Історія становлення й розвиток традицій відділу бібліотекознавства в ХДНБ ім. В. Г. Короленка" (А. В. Підгайна – науково-методичний відділ); "Авторитетный / нормативный файл предметных рубрик как основное средство тематического поиска в электронном каталоге ХГНБ им. В. Г. Короленко" (В. Ю. Гаркавець – відділ наукової систематизації, предметизації та організації систематичних каталогів); "Методико-технологічний аспект розвитку бібліографознавства на сучасному етапі" (Л. В. Глазунова); "Віртуальна методична служба ХДНБ ім. В. Г. Короленка як сучасний напрям методичної діяльності" (Г. Д. Ковальчук, Н. П. Борисенко – науково-методичний відділ).

Доповіді та повідомлення працівників бібліотеки опубліковані у збірці матеріалів конференції, яка була представлена на виставці видавничої продукції академії.

• В Австрійській бібліотеці відбулася творча зустріч з професором Інституту славістики Віденського університету та професором Українського Вільного Університету в м. Мюнхені Міхаелєм Мозером.

М. Мозер з 2000 року працює в галузі слов'янської філології та мовознавства і зосереджується на українських дослідженнях. Вчений презентував свою нову книгу «Тарас Шевченко і сучасна літературна українська мова». У представленій ним доповіді було проаналізовано мову творів та приватних листів Тараса Шевченка, зроблено її порівняння з сучасною українською мовою.

27 лютого. Працівники відділу "Україніка" за традицією взяли участь у Міжнародній науковій конференції ***«Краєзнавство і учитель»***, яка щорічно проходить у Харківському національному педагогічному університеті ім. Г. С. Сковороди. Завідувачка відділу Н. І. Полянська зробила доповідь на тему «Електронні ресурси ХДНБ ім. В. Г. Короленка на допомогу вивченню історії рідного краю». Для учасників конференції була підготовлена виставка-перегляд, присвячена видатним педагогам Харківщини.

* * *

У лютому, згідно з наказом директора, працювала творча лабораторія молодих фахівців бібліотеки, яка розробляла ***«Програму створення і розвитку діяльності Інформаційно-аналітичного центру з питань бібліотечної справи»*** на базі читального залу бібліотекознавства. У складі лабораторії були 7 працівників різних відділів, роботу яких очолювала А. В. Підгайна, головний бібліотекар науково-методичного відділу. В ході розробки програми вивчався і аналізувався досвід інших бібліотек, проводилися дискусії, практичні заняття з питань створення комп'ютерних презентацій, пошуку інформації в Інтернеті та інших.



БЕРЕЗЕНЬ

1-6 березня. У межах наукової діяльності з удосконалення законодавчої бази бібліотечної галузі країни підготовлені пропозиції та зауваження до проекту Закону "Про внесення змін до Закону України "Про бібліотеки і бібліотечну справу", (вик.: О. І. Танько, вчений секретар, В. В. Мірошникова, заст. директора з наукової роботи), який обговорювався на засіданні Верховної Ради України (20 лютого цього року) і був запропонований на доопрацювання.

Пропозиції стосувалися зокрема формування державної політики в галузі бібліотечної справи, політики комплектування бібліотечних фондів, кадрового забезпечення бібліотек і соціального захисту працівників бібліотечної справи. Особлива увага приділена необхідності доопрацювання ст. 8 "Державна бібліотека", оскільки ХДНБ ім. В. Г. Короленка належить до категорії саме таких бібліотек. Підкреслена необхідність розвитку наукових функцій бібліотек.

Після обговорення вченою радою бібліотеки матеріали до законопроекту були направлені Комітету з питань культури і духовності Верховної Ради України, його голові В. Д. Яворівському.

4 березня. До 195-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка у відділі "Україніка" відкрилася виставка ***«Поет, Пророк, Художник»***, на якій експонувалися твори письменника, зокрема дореволюційні і харківські видання 1920-х років, переклади різними мовами. Були

представлені також численні дослідження спадщини Кобзаря, спогади про нього, біографічні та образотворчі видання, бібліографічні джерела.

• Цього ж дня у відділі "Україніка" відбувся день бібліотекаря-краєзнавця для студентів Харківської державної академії культури. В рамках заходу була прочитана лекція з історії краєзнавчої діяльності ХДНБ ім. В. Г. Короленка, огляд краєзнавчої літератури і бібліографічних посібників тощо.

5 березня. На замовлення фахівців Інституту проблем машинобудування НАН України працівники відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів провели день інформації на тему ***«Сучасні системи діагностики та продовження енергетичного ресурсу»*** (в межах проекту "Взаємодія")**.**

6 березня. В актовому залі відбувся святковий вечір, присвячений жіночому святу 8 березня. Працівників бібліотеки привітала директор В. Д. Ракитянська, після чого відбувся концерт, на якому ведучою була О. І. Крутас, зав. соціокультурного центру ХДНБ. Студентка ХДУМ ім. І. П. Котляревського Я. Дзеревяго виконала українські пісні популярної співачки Наталі Могилевської, баяніст В. Гейко, керівник фольклорного гурту «Ярмарок», – пісні на замовлення присутніх. Було також представлене відеопривітання – мультконцерт, підготовлений головним бібліотекарем науково-методичного відділу А. В. Підгайною.





11 березня. На запрошення Харківської обласної державної адміністрації директор бібліотеки В. Д. Ракитянська брала участь у зборах активу області, на яких розглядалося питання ***"Про підсумки соціально-економічного розвитку області за 2008 рік та завдання на 2009 рік"***. Збори проходили у Палаці студентів Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого.

• У відділі "Україніка" відбулися краєзнавчі читання на тему ***«Харківські сторінки життя Івана Аксакова: за матеріалами листування».*** Дослідниця теми, працівник відділу рідкісних видань і рукописів С. Б. Шоломова, розповіла про візити письменника до Харкова, його враження від міста, окреслила коло харківських кореспондентів. Завідуюча відділом "Україніка" Н. І. Полянська представила огляд нових надходжень до краєзнавчого фонду відділу, а також познайомила присутніх з біобібліографічним посібником «Михайло Красиков – вчений, краєзнавець, поет», що вийшов друком у серії видань ХДНБ ім. В. Г. Короленка "Краєзнавці Слобожанщини".

12 березня. Бібліотеку відвідав і ознайомився з її діяльністю Надзвичайний і Повноважений Посол Фінляндії в Україні пан Крістер Міккелссон, який перебував у Харкові з офіційним візитом.

У великому читальному залі відбулася зустріч посла з читачами та колективом бібліотеки. В процесі спілкування з аудиторією посол виявив

великий інтерес до культури Харківщини, зокрема до ХДНБ ім. В. Г. Короленка.



Крістер Міккелссон ознайомився з експозиціями Музею книги бібліотеки, з оригіналами пам'яток української і світової писемності та друку, серед яких були федорівські видання та інші українські стародруки, інкунабули, палеотипи, фінські та шведські видання XVII–XIX ст., видання карело-фінського епосу «Калевала» та інші.

Увагу учасників заходу привернула виставка видань Фінляндії та інших скандинавських країн з фондів ХДНБ ім. В. Г. Короленка. Крістер Міккелссон висловив подяку за надану можливість долучитись до скарбів національного і світового значення, що зберігаються у фондах бібліотеки.

Бібліотеці були подаровані книги про Фінляндію, видання творів сучасних фінських письменників у перекладах українською та російською мовами.

- Відповідно до "Зведеного плану науково-методичної та науково-дослідної роботи бібліотек-головних методичних центрів Харкова та громадських бібліотечних об'єднань на 2009 рік" у читальному залі бібліотекознавства відбулася міжвідомча нарада

працівників найбільших харківських бібліотек. Обговорювався проект положення про базу даних **«Бібліотечна справа. Бібліотекознавство. Бібліографознавство: зведений каталог нових надходжень до провідних бібліотек Харкова»**, який представила Л. В. Глазунова, головний бібліотекар науково-методичного відділу. Вона зокрема наголосила, що ця бібліографічна БД створена з метою задоволення інформаційних потреб користувачів в галузі соціально-комунікаційних наук. Основні принципи ведення БД ідентичні друкованому зведеному каталогу.

18 березня. У відділі "Україніка" відкрилася виставка ***«Історія українського театру»***. Організатори мали на меті представити розмаїття театрального життя, починаючи з фольклорних ігор та обрядів і закінчуючи сучасним театральним процесом. Експонувалися українські журнали 1920–30-х рр., література про театральне життя української діаспори, видання про корифеїв українського театру та інші.

- Відвідувачі Німецького читальногоу залу мали змогу ознайомитися з тематичною виставкою, підготовленою до 80-річчя з дня народження Крісти Вольф ***„Christa Wolf: erfinden und erinnern ..." (Кріста Вольф: про минуле та майбутнє).***

19 березня. Науково-методичний відділ спільно з Харківським обласним навчально-методичним центром підвищення кваліфікації працівників культосвітніх закладів організував і провів ***"День методиста".*** В ньому брали участь фахівці методичних відділів бібліотек Харкова та області.

Згідно з програмою заходу, директор бібліотеки В. Д. Ракитянська провела екскурсію, в ході якої методисти ознайомилися з роботою різних структурних підрозділів бібліотеки, і виступила з повідомленням *"Трансформація бібліотеки в умовах інформаційного суспільства"*. Працівники науково-методичного відділу представили повідомлення *"ХДНБ ім. В. Г. Короленка як методичний центр всеукраїнського значення: досвід роботи і перспективи"* (О. П. Куніч, зав. відділом),

"Традиції та інновації методичної діяльності публічних бібліотек Східної України" (Г. Д. Ковальчук, головний бібліотекар), фільм-презентацію *"Відділ бібліотекознавста ХДНБ ім. В. Г. Короленка: історія створення, розвиток традицій"*, а також фільм про ексклюзивні технології обслуговування користувачів в найбільших бібліотеках світу *"Бібліотека XXI століття"* (А. В. Підгайна, головний бібліотекар). Учасники заходу ознайомилися також з новими інформаційними технологіями в обслуговуванні користувачів ХДНБ ім. В. Г. Короленка (Н. М. Кучерява, заст. директора), з традиціями та інноваціями в краєзнавчій роботі, діяльністю Регіонального інформаційного центру "Харківщина" (Н. І. Полянська, зав. відділом "Україніка"). Вивчався досвід формування колекцій рідкісних видань та методичного забезпечення діяльності бібліотек з питань організації та використання фондів рідкісних видань (І. Я. Лосієвський, зав. науково-дослідним відділом книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів, професор ХДАК).



Методисти ознайомилися з книжковою виставкою *"Науково-методична діяльність – каталізатор розвитку бібліотекознавства"*, оформленою працівниками читального залу бібліотекознавства, поділилися своїми враженнями стосовно проведеного заходу (були заповнені відповідні анкети тощо).

• Працівники відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів вперше організували майстер-клас з Теорії рішення винахідницьких задач (ТРВЗ), розробленої Г. С. Альтшуллером. Майстер-клас проводив П. П. Мороз – викладач, автор багатьох патентів і публікацій з питань основ ТРВЗ. У програмі заходу були :

- навчання молоді ефективному мисленню;
- оволодіння методологією технічної творчості;
- демонстрація прикладів рішення конкретних задач.

Проводячи майстер-клас, П. П. Мороз наголосив, що розвиток винахідницької творчості є одним із основних стратегічних завдань інноваційної політики країни, визначених Законом України "Про інноваційну діяльність". Реалізація Закону на практиці багато в чому залежить від системи навчання молоді генерувати ідеї. Щоб Україна повернула позиції однієї з передових винахідницьких країн, необхідна стратегія орієнтації на винахідницьку творчість. „Сьогодні ідея – завтра капітал!" – шлях реалізації інноваційної стратегії. З урахуванням цього, пріоритетним має стати навчання ефективному мисленню, зокрема методологіям технічної творчості, серед яких найбільш ефективна – ТРВЗ Г. С. Альтшуллера, який відзначав: „Із усіх проблем нашого часу проблема творчості є найважливішою". На прикладах рішення конкретних задач була продемонстрована ефективність цієї теорії.



Майстер-клас супроводжувався жвавою дискусією. Увазі молоді була представлена тематична виставка ***"Від осяяння – до технічної творчості"***. Про проведений майстер-клас повідомило обласне радіо.

20–25 березня. У відділі науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів проведено низку заходів з метою розвитку інформаційної культури у галузі патентознавства студентів НТУ "ХПІ" та ХНТУСГ ім. П. Василенка.

24-25 березня. Працівники бібліотеки брали учать в організації та проведенні міжнародного науково-практичного семінару ***"Проблеми збереження рідкісних видань",*** який відбувся на базі ЦНБ Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серед організаторів цього заходу були також Федеральний центр консервації бібліотечних фондів Російської національної бібліотеки (Санкт-Петербург, Росія) та Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (Київ).

За програмою майстер-класу доктора технічних наук, директора Федерального центру консервації бібліотечних фондів РНБ С. О. Добрусіної учасників семінару ознайомили з актуальними питаннями теорії і практики консервації документів, шляхами забезпечення оптимальних умов зберігання колекцій, приладами контролю термогігрометричного і світлового режимів, методикою оцінки стану документів і складання паспорту збереження, загальними вимогами до зберігання мікроформ і оптичних компакт-дисків, сучасним обладнанням для мікрофільмування і сканування документів.

На круглому столі, модератором якого був І. Я. Лосієвський, доктор філологічних наук, завідувач науково-дослідного відділу книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів ХДНБ ім. В. Г. Короленка, розглядалися питання обліку і безпеки фондів книжкових пам'яток. Проблеми організації цієї роботи – на національному і місцевому рівнях – були темою виступів Г. І. Ковальчук, доктора історичних наук, завідувача відділу стародруків та рідкісних видань Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського, І. Я. Лосієвського, І. К. Журавльової, директора ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Ці ж проблеми обговорювалися у виступах працівників відділів рідкісних видань університетських бібліотек країни М. І. Бобрової і А. В. Євтушенко (ХНУ ім. В. Н. Каразіна), М. М. Ількова-Свидницького (ЛНУ). О. С. Кучмай (КНУ), І. В. Пігулевської

(ОНУ), а також завідувача Музею рідкісної книги Ніжинського державного університету ім. М. В. Гоголя О. С. Морозова. Кандидат технічних наук, доцент кафедри мікології та фітоімунології ХНУ ім. В. Н. Каразіна Т. І. Пруднікова і студентка 5 курсу біологічного факультету ХНУ ім. В. Н. Каразіна О. Г. Сазонова ознайомили з результатами мікологічного дослідження, здійсненого у фондосховищах бібліотеки університету.

Згідно з програмою семінару його учасники ознайомилися також з досвідом роботи науково-дослідного відділу книгознавства, колекцій рідкісних видань і рукописів ХДНБ ім. В. Г. Короленка, відділів рідкісних видань і рукописів ЦНБ ХНУ ім. В. Н. Каразіна і бібліотеки Національної юридичної академії України, відвідали лабораторію санітарно-гігієнічного контролю і сектору створення електронних копій юридичної академії.

Фахівці бібліотечної галузі дійшли висновку щодо необхідності координації зусиль українських і російських бібліотек у створенні захисних режимів і систем, які забезпечують збереження рідкісних і цінних видань у фондосховищах та у процесах їх використання. Особливу увагу було приділено питанням організації контролю за несанкціонованим переміщенням документів, проблемам створення страхових фондів.

25 березня. Патентний повірений Є. С. Стогній, працівник відділу науково-інформаційного забезпечення інноваційних процесів, прочитав лекцію ***“Комерціалізація винаходів у ринкових умовах***” на замовлення фахівців ПП “Український технологічний центр”.

27 березня. У відділі “Україніка” відбулися краєзнавчі читання, присвячені П. Ю. Дятлову (1883–1937), – репресованому завідувачу кафедри політекономії Харківського інституту інженерів комунального будівництва. З доповіддю виступив І. В. Шуйський, старший науковий редактор Харківського тому серійного видання «Реабілітовані історією». Доповідач також відповів на запитання присутніх щодо підготовки й видання книг цієї серії.

31 березня. Головний бібліотекар відділу "Україніка" О. М. Дмитрієва прочитала для студентів-істориків Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди лекцію про зв'язки письменника М. В. Гоголя з Харківщиною. Вона була підготовлена за матеріалами презентованого віртуального проекту ХДНБ ім. В. Г. Короленка «Микола Васильович Гоголь і Харківщина».

* * *

• У першому кварталі 2009 р. проходила атестація працівників керівного складу бібліотеки. Вона проводилася відповідно до Кодексу законів про працю України (ч. 6, ст. 96), Положення про порядок проведення атестації працівників керівного складу державних підприємств (затвердженого постановою Кабінету міністрів України від 27.08.1999 р.) та наказу директора бібліотеки В. Д. Ракитянської (від 09.01.09 р. за № 2-к). За результатами атестації: 65 працівників цієї категорії визнані такими, що відповідають займаній посаді; до кадрового резерву зараховано 22 працівника.



• Працівники науково-дослідного відділу бібліотекознавства і бібліографознавства здійснювали роботу з організації і проведення першого регіонального конкурсу наукових робіт та інноваційних проектів ***"Як зробити бібліотеку успішною"*** ім. Л. Б. Хавкіної (відповідальний

виконавець А. Л. Шалиганова, головний бібліотекар). Мета конкурсу – стимулювання творчого зростання молоді, збереження кадрового потенціалу, активізація діяльності молодих кадрів у напрямку інноваційного розвитку бібліотек. Термін проведення конкурсу – з 31 квітня по 9 жовтня 2009 року. Організаційно-методичні документи стосовно проведення конкурсу (положення, склад оргкомітету, жюрі та інші) затверджені наказом директора бібліотеки В. Д. Ракитянською (за № 25 від 27.03. 2009 р.).

У межах підготовки XII міжнародної науково-практичної конференції "Короленківські читання 2009" на тему ***"Бібліотечна молодь: погляд у майбутнє"*** (відбудеться у ХДНБ ім. В. Г. Короленка 7–8 жовтня 2009 р.) розроблений і розміщений на сайті бібліотеки інформаційний лист про умови проведення цього заходу; до національних та обласних універсальних наукових бібліотек України і Росії надіслані запрошення стосовно участі у конференції (вик. А. Л. Шалиганова).

Досліджуючи проблеми кризи читання молоді Харкова та шляхи виходу з неї, працівники науково-дослідного відділу бібліотекознавства і бібліографознавства розробили концепцію проведення експериментального регіонального дослідницького проекту ***«Харків – територія читання молоді»*** (вик. Н. І. Капустіна, зав. відділом). До реалізації проекту запрошено молодіжні організації міста, бібліотеки та інші організації як потенційні меценати і спонсори проекту. Передбачається підтримка дослідження міською владою (управлінням культури і туризму та управлінням зі справ молоді Харківської міської адміністрації), молодіжними організаціями, вузами (Харківська державна академія культури, Харківський гуманітарний університет «НУА» та інші), активна участь ЗМІ у висвітленні різних етапів дослідження та його підсумків.

Виконано комплекс заходів у межах організаційно-методичного забезпечення регіонального дослідження ***«Інформаційні ресурси бібліотек Харкова»*** (вик. Л. В. Волошина, головний бібліотекар): розроблено макет паспортів для обласних, публічних, галузевих та інших бібліотек, проспект довідника «Бібліотеки Харкова»; підготовлене

інформаційне повідомлення про проведення паспортизації бібліотек міста тощо.

Організований і проведений щорічний моніторинг ***«Інформаційні потреби користувачів ХДНБ ім. В. Г. Короленка»*** (відповідальний виконавець Ю. В. Ходарєва). Опитано 196 респондентів.

• Для "Календаря подій та свят", що експонується на сайті бібліотеки, працівники інформаційно-бібліографічного відділу підготували веб-списки за темами: *"День Соборності України"*, *"До дня народження В. А. Моцарта"*, *"Міжнародний день рідної мови"*, *"До дня народження В. Івасюка"*, *"День працівників культури та аматорів народного мистецтва"* та інші. Вони ж презентували на сайті низку нових видань, які надійшли до відділу.

• У межах діяльності по забезпеченню збереження фондів бібліотеки, згідно з "Перспективним планом перевірки фондів на 2006–2010 рр." та наказом директора бібліотеки В. Д. Ракитянської, проводилося звіряння спеціалізованого підсобного фонду читального залу бібліотекознавства науково-методичного відділу з індикаторною системою відділу наукової організації і використання основного фонду. Вона здійснювалася з метою встановлення фактичної наявності документів у підсобному фонді та відповідності їх даним облікової документації. Перевірку проводила комісія у складі працівників відділу наукової організації використання основного фонду (Н. П. Борисенко, зав. відділом, Т. М. Пивовар, зав. сектором, Л. П. Каліниченко, провідний бібліотекар, О. Є.Червона, бібліотекар) та науково-методичного відділу (О. П. Куніч, зав. відділом, О. П. Скорик, зав. сектором, М. Є. Корнієнко, методист).

2 НАУКОВО-ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ХДНБ ім. В. Г. КОРОЛЕНКА

2.1 Видання бібліотеки

Бібліотечна справа. Бібліотекознавство. Бібліографознавство [Текст]: звед. кат. нових надходжень до провід б-к Харкова. 2008. Вип. 4 (жовтень-грудень) / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка, Харк. бібл. т-во; [уклад. Л. В. Глазунова]. – Х., 2008. – 42 с.

Черговий випуск каталогу містить бібліографічну інформацію про документи, що надійшли до провідних бібліотек Харкова в четвертому кварталі 2008 р. Відображено окремі видання та їх електронні аналоги, неопубліковані документи українською, російською та англійською мовами. Загалом – 147 записів.

Влада і управління [Текст]: кат. вист. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [уклад. О. М. Хрістіян]. – Х., 2008. – 43 с.

Каталог містить бібліографічну інформацію про видання, опубліковані у 1871–2008 роках. Наведені шифри зберігання цих видань у фонді, за якими читачі можуть замовити їх у тимчасове використання.

Зведений план науково-методичної та науково-дослідної діяльності бібліотек – головних методичних центрів та громадських бібліотечних об'єднань Харкова на 2009 рік [Текст] / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [уклад.: Г. Д. Ковальчук, О. П. Куніч]. – Х., 2008. – 25 с.

Укладений на основі пропозицій бібліотек – головних методичних центрів та громадських бібліотечних об'єднань Харкова, план містить методичні заходи, які проводитимуться у 2009 р. у межах розвитку професійної культури фахівців бібліотечної галузі, тематику наукових досліджень та видань з проблем бібліотечної справи.

Короленківські читання 2008 [Текст]: матеріали регіон. наук.-практ. конф. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [уклад. Л. М. Багрянцева]. – Х., 2008. – 67 с.

Збірник містить повідомлення до 155-річчя від дня народження В. Г. Короленка, з питань бібліотечного обслуговування незахищених верств населення бібліотеками

Харкова, віртуального довідково-інформаційного обслуговування користувачів за результатами моніторингу інформаційних потреб і запитів користувачів ХДНБ ім. В. Г. Короленка, платних послуг та інших.

“Крилатий дух Л. Д. Ландау**”** [Текст]: зб. матеріалів / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [уклад.: О. М. Хрістіян, Г. М. Тарнавська]. – Х., 2008. – 30 с.

В основу збірки покладено друкований каталог виставки видань, опублікованих у 1935–2008 роках.

Поборник правди. До 155-річчя від дня народження В. Г. Короленка [Текст]: матеріали міжнар. наук. читань. 2 червня 2008р. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [уклад. Л. В. Хлєсткова]. – Х., 2008. – 48 с.

Збірник містить доповіді та повідомлення учасників читань, присвячених 155-й річниці від дня народження В. Г. Короленка, видатного письменника, літературознавця, публіциста, громадського діяча.

Український письменник, літературознавець та мовознавець Яр Славутич. До 90-річчя від дня народження [Текст]: бібліогр. покажч. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [уклад.: Т. О. Сосновська, В. О. Ярошик]. – Х., 2008. –182 с. – (Діячі укр. діаспори).

Покажчик присвячений творчості Яра Славутича, включає літературу про його життєвий і творчий шлях, яка вийшла друком українською та іноземними мовами у 1930–2008 роках на Україні та за її межами.

Український письменник Микола Хвильовий (1893–1933) [Текст]: бібліогр. покажч. – 2-е вид., допов. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [уклад. Л. В. Гологорська]. – Х., 2008. –135 с.

Покажчик містить відомості про твори письменника, матеріали про його життя і творчість.

Харків і харків’яни у виданнях української діаспори [Текст]: кат. вист. – 2-е вид, випр. і допов. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [уклад.: О. С. Рябцева, О. М. Дмитрієва]. – Х., 2009. – 27 с.

Каталог містить бібліографічну інформацію про видання української діаспори.

Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка. Події, факти [Текст]: довідник. Ч. 4 / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [уклад.: Г. М. Єрофеєва, Л. М. Багрянцева, О. В. Філімонова]. – Х., 2008. – 131 с.

Цей випуск довідника є допоміжним до перших трьох, присвячених історії ХДНБ ім. В. Г. Короленка. Містить перелік джерел, використаних при їх підготовці, іменний покажчик, список скорочень.

2.2 Статті співпрацівників бібліотеки

Короленківські читання 2008 [Текст]: матеріали регіон. наук.-практ. конф. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [уклад.: Л. М. Багрянцева]. – Х., 2008. – 67 с.

Із змісту: Волошина Л. В. Библиотеки Харькова – незащищенным слоям населения. – С. 3–8; Лосієвський І. Я. В. Г. Короленко та редакція часопису "Русское богатство": за матеріалами архівного фонду Г. М. Кутоманова. – С. 19–37; Черкашина В. І. Віртуальне довідково-інформаційне обслуговування – шлях до максимального задоволення потреб користувачів. – С. 43–49; Филимонова О. В. Інформаційні потреби і запити користувачів ХДНБ ім. В. Г. Короленка: за результатами моніторингового дослідження. – С. 49–53; Борисенко Н. П. Моніторинг платних послуг ХДНБ ім. В. Г. Короленка. – С. 53–58; Кучерова Н. М. Нотные издания ХГНБ им. В. Г. Короленко и их отображение в системе каталогов. – С. 58–64.

Соціальні комунікації в стратегіях формування суспільства знань [Текст]: матеріали міжнар. наук. конф. У 2 ч. Харків, 26–27 лют. 2009 р. – Х.: ХДАК, 2009.

Ч.1.: Із змісту: Лосієвський І. Я. Державна експертиза культурних цінностей у системі державоформуючих комунікаційних процесів. – С. 29–32.

Ч.2.: Із змісту: Ковальчук Г. Д. Віртуальна методична служба ХДНБ ім. В. Г. Короленка як сучасний напрям методичної діяльності. – С. 82–84; Перепеча А. М. Документні ресурси ХДНБ ім. В. Г. Короленка з питань бібліотекознавства, бібліографознавства та книгознавства: за результатами наукових розвідок. – С. 84–86; Подгайная А. В. История становления и развитие традиций отдела библиотековедения в ХГНБ им. В. Г. Короленко. – С. 87–89; Гарькавец В. Ю. Авторитетный / нормативный файл предметных рубрик как основное средство тематического поиска в электронном каталоге ХГНБ им. В. Г. Короленко. – С. 89–91; Глазунова Л. В. Методико-технологічний аспект розвитку бібліографознавства на сучасному етапі. – С. 102–103.

3 БІБЛІОТЕКА НА СТОРІНКАХ ВИДАНЬ

Бібліотекознавство і бібліографія України [Текст]: бібліогр. покажч. за І півріччя. Вип. 76 / Нац. парламент. б-ка України; упоряд. Г. Гамалій. – К., 2008. – 99 с.

Видання включає також публікації працівників ХДНБ ім. В. Г. Короленка. В іменному та абеткових покажчиках представлені прізвища працівників бібліотеки, які є авторами та укладачами видань, та номери бібліографічних записів друкованих видань бібліотеки.

Аксьонова, Н. Петро Васильович Іванов – корифей українського народознавства [Текст]: конф. до 170-річчя від дня народж., Харків, 1–2 груд. 2007 р. / Н. Аксьонова // Нар. творчість та етнографія. – 2008. – № 6. – С. 118–119.

Міститься оцінка презентованого на конференції біобібліографічного покажчика «Петро Васильович Іванов – дослідник Куп'янщини», підготовленого відділом україніки ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

Дубровіна, Л. А. Історія Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 1965–1991 [Текст] / Л. А. Дубровіна, О. С. Онищенко. – К., 2008. – 374 с.

С. 66: Колегія Міністерства культури УРСР визначила основні функції великих наукових бібліотек різних систем і відомств у галузі підготовки рекомендаційних та наукових допоміжних покажчиків. Згідно з розподілом ХДНБ ім. В. Г. Короленка складала покажчики з питань промисловості, будівництва, транспорту, зв'язку, науково-технічного прогресу.

Клименко, Ю. С. Петро Васильович Іванов та його внесок у дослідження історії та етнографії Слобожанщини [Текст] / Ю. С. Клименко // Зб. наук. пр. Сер.: Історія та географія / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2009. – Вип. 35. – С. 145–147.

У статті відзначено біобібліографічний покажчик «Петро Васильович Іванов – дослідник Куп'янщини», підготовлений відділом "Україніка" ХДНБ у 2007 р.

Краєзнавча робота в бібліотеках України [Текст]: інформ. бюлетень. Вип. 19 / Держ. іст. б-ка України; [підгот.: В. П. Кисельова, О. В. Михайлова, С. І. Смілянець]. – К.: Арістей, 2008. – 84 с.

Про пропозиції ХДНБ ім. В. Г. Короленка до нового варіанту ”Положення про краєзнавчу роботу бібліотек”. Інформація про краєзнавчу роботу бібліотеки.

Красиков, М. Вдячний син Слобожанщини: Микола Сумцов – дослідник і громадський діяч краю [Текст] / М. Красиков // Сумцов М. Ф. Дослідження з етнографії та історії культури Слобідської України: вибр. пр. / М. Ф. Сумцов. – Х., 2008. – С. 3–55.

С. 17: участь М. Ф. Сумцова у заснуванні Харківської громадської бібліотеки.

Красиков, М. М. Сумцов і ми [Текст] / М. Красиков // Сумцов М. Ф. Дослідження з етнографії та історії культури Слобідської України : вибр. пр. / М. Ф. Сумцов. – Х., 2008. – С. 508–542.

С. 519–521: йдеться про вшанування М. Ф. Сумцова в ХДНБ ім. В. Г. Короленка, зокрема, про укладені бібліографічні посібники, до яких увійшли праці М. Ф. Сумцова, про необхідність перевидання покажчика «Микола Федорович Сумцов (1854 – 1922)», а також про краєзнавчі читання, присвячені М. Ф. Сумцову.

Можейко, И. К юбилею Гоголя [Текст] / И. Можейко // Харьк. известия. – 2009. – 24 февр.

Про віртуальний проект бібліотеки "Н. В. Гоголь и Харьковщина" та краєзнавчі читання у відділі "Україніка", присвячені 200-річчю від дня народження письменника.

Романовський, В. Об’єднав нас учень Рєпіна… [Текст] / В. Романовський // Слобід. край. – 2009. – 10 лют. – (Гість нашого краю).

Професор Чуваського державного університету імені І. М. Ульянова, завідувач проблемної науково-дослідної лабораторії В. О. Васильєв висловлює вдячність установам Харкова, в тому числі ХДНБ ім. В. Г. Короленка, за допомогу в роботі над монографією про художника О. О. Кокеля.

Рыбальченко, Р. Автограф и подпись [Текст] / Р. Рыбальченко // Вісті Дергачівщини. – 2009. – 3 січ.

У статті згадується колекція автографів ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

Сєдих, В. В. Бібліотечне життя Харкова в 1920–1930-х рр. [Текст] / В. В. Сєдих // Соціальні комунікації в стратегіях формування суспільства знань. У 2 ч. : матеріали міжнар. наук. конф., Харків, 26–27 лют. 2009 р. – Х.: ХДАК, 2009. – Ч. 2. – С. 133–136.

Згадується ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

Сумцов, М. Ф. Дослідження з етнографії та історії культури Слобідської України [Текст]: вибр. пр. / М. Ф. Сумцов ; Харк. обл. центр нар. творчості, Християн. благод. фонд імені Андрія Первозваного, Центр. наук. б-ка ХНУ ім. В. Н. Каразіна ; [упорядкув., підгот. тексту, передм., післямова та прим. М. М. Красикова]. – Х.: АТОС, 2008. – 557 с.: ілюстр.

На звороті титульного аркуша зазначена подяка укладача та Харківського обласного центру народної творчості ХДНБ ім. В. Г. Короленка за допомогу у створенні видання.

Тесло, І. Шанси хороші. Дочекаємося травня… [Текст] / І. Тесло // Слобід. край. – 2009. – 24 січ.

Серед будівель, які планується реконструювати при підготовці Харкова до чемпіонату Європи з футболу, названо ХДНБ ім. В. Г. Короленка.

ЗМІСТ

Виробничо-практичне видання

Хроніка
Харківської державної наукової бібліотеки
ім. В. Г. Короленка

Інформаційний бюлетень
2009 р. Вип. 1 (41)

Відповідальний за випуск В. Д. Ракитянська,
засл. працівник культури України

Редактор Л. П. Незнамова
засл. працівник культури України
Комп'ютерне опрацювання:
Г. Ф. Педченко
А. В. Підгайна

Підписано до друку Формат паперу 60x84 1/16
1,5 друк. арк., 0,6 обл.-вид. арк. Папір для множ. апаратів.
Тираж пр. Замовлення №
Ксерокс ХДНБ ім. В.Г. Короленка, 61003, Харків-3, пров. Короленка, 18.